

Conclusion: It is necessary to create postulates that will encourage young people to accomplish their existence, status, acquired knowledge, values and potentials in their own homeland.

Keywords: departure of young people, emigration of young people, migrations

POVEZANOST ZNANJA O ORALNOJ HIGIJENI NA DENTALNI STATUS STARIJIH OSOBA U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI

Marijana Karakatić¹, Ivana Pajić Matić², Božica Lovrić¹

¹Opća županijska bolnica Požega, Osječka 107, Požega, Hrvatska

²Opća bolnica "Dr. J. Benčević" Slavonski Brod, Slavonski Brod, Hrvatska

marijana.karakatic@gmail.com

Sažetak

Uvod: Pravovremeni posjeti stomatologu iznimno su važni za očuvanje dentalnog zdravlja. S obzirom na biološku predodređenost propadanja zubi s dobi, važno je djelovati preventivno kako bi se što više smanjile negativne posljedice na dentalno zdravlje.

Cilj: Cilj je ovog istraživanja utvrditi povezanost različitih čimbenika vezanih uz oralno zdravlje i ponašanje s dentalnim statusom u starijoj životnoj dobi.

Metode: Podatci su prikupljeni putem ankete koja se sastojala od 39 pitanja. Uzorak se sastojao od 110 ispitanika od čega je 42,7 % muškaraca, a 57,3 % žena. U studiji je korišten kriterij odabira osoba starijih od 65 godina. Prosječna je dob u uzorku 77,35 godina (SD=7,18) raspona od 65 do 97 godina.

Rezultati: Prosječna je dob ispitanika vezana za gubljenja zubi je 30,54 godine, a ispitanici u prosjeku imaju šest zdravih zubi. Kada je u pitanju broj zubnih mostova, više od 70 % ispitanika nema ni jedan most. 12,7 % ispitanika ima jedan most, 13,6 % ih ima dva mosta, a 0,9 % ispitanika ima pet mostova. Ni jedan ispitanik nema zubni implantat, a prosječan je broj ispuna 0,57. Prosječna je dob pri dobivanju zubne proteze 54,08 godina. Ispitanici koji češće posjećuju stomatologa te oni koji čiste zube poslije svakog obroka imaju bolji dentalni status.

Zaključak: Rezultati ovog istraživanja upućuju na to da se ispitanici u prosjeku slabije brinu o svojem dentalnom zdravlju što potvrđuje mali broj zdravih zubi koje imaju. Znanje o oralnoj higijeni utječe na dentalni status starijih osoba. Potrebno je organizirati edukacije o važnosti pravovremenih intervencija u području dentalnog zdravlja u ranijoj životnoj dobi kako bi dentalni status osoba starije životne dobi bio bolji.

Ključne riječi: dentalni status, dentalna higijena, starije osobe

LINKAGE OF KNOWLEDGE OF ORAL HYGIENE TO THE DENTAL STATUS OF THE ELDERLY IN POŽEGA-SLAVONIA COUNTY

Marijana Karakatić¹, Ivana Pajić Matić², Božica Lovrić¹

¹General County Hospital Požega, Osječka 107, Požega, Croatia

²General County Hospital "Dr. J. Benčević" Slavonski Brod, Slavonski Brod, Croatia

marijana.karakatic@gmail.com

Abstract

Introduction: Timely visits to the dentist are extremely important for the preservation of dental health. Given the biological predisposition of teeth decay with age, it is important to act preventively in order to minimize the adverse effects of age on dental health.

Aim: The aim of this study is to establish the correlation between the various factors related to oral health and dental status in older age.

Methods: The data were collected through a survey consisting of 39 questions. The sample consisted of 110 respondents 42.7% of which were men and 57.3% women. The study used the selection criterion of persons over the age of 65. The average age in the sample was 77.35 years (SD = 7.18) ranging from 65 to 97 years of age.

Results: Average age of examinees related to teeth loss is 30,54 years old while examinees are having six healthy teeth in the average. Regarding teeth bridges, more than 70% of examinees are having none of bridge. 12,7% examinees are having one bridge, 13,6% of examinees are having two bridges and 0,9% five bridges. None of

examinees have tooth implant, with average number of dental fillings: 0,57. Average age at which examinees are getting dentures is 54,08 years. Examinees who are visiting dentist more often just as those who are cleaning their teeth after each and every meal are showing better dental case.

Conclusion: results of this exploration are insinuating low dental care at the examinees; confirmed by low number of healthy teeth. Knowledge of oral hygiene influences dental case of older persons. It is necessary to organize educations concerned about importance of prompt interventions on level of dental health in earlier life stages with purpose of improving dental case in later life ages.

Keywords: dental status, dental hygiene, the elderly

PROCJENA KORIŠTENJA LIJEKOVA KORISNIKA DOMA ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE POŽEGA

Maja Župan¹, Damir Matoković^{2,3}, Božica Lovrić², JovanovićTihomir⁴, Jelena Tomac Jovanović⁵, Sabina Cviljević²

¹Dom za starije i nemoćne osobe Požega, Filipa Potrebiće 2a, Požega, Hrvatska

²Opća županijska bolnica Požega, Osječka 107, Požega, Hrvatska

³Medicinski fakultet Osijek, Josipa Huttlera 4, Osijek, Hrvatska

⁴Opća županijska bolnica Pakrac i bolnica hrvatskih veterana, Bolnička ul. 74, Pakrac, Hrvatska

⁵Srednja škola Pakrac, Matije Gupca 10, Pakrac, Hrvatska

majakreveljak@gmail.com

Sažetak

Uvod: Životni se vijek ljudi iz desetljeća u desetljeće produljuje te je time znatno povećan udio starijih osoba u ukupnom stanovništvu. U Europi je sve izraženije starenje stanovništva, ne samo zbog smanjenja broja rođene djece, već i zbog snižavanja smrtnosti, posebice kod osoba starije životne dobi, a koje je potaknuto napretkom medicine i sve boljim životnim uvjetima što dovodi do produljenja očekivanoga životnog vijeka. Starije osobe predstavljaju vrlo posebnu i ranjivu dobnu skupinu jer često boluju od više kroničnih bolesti istodobno, stoga uzimaju više lijekova nego bilo koja druga dobna skupina.

Cilj: Odgovoriti na pitanja utječu li starosna dob, spol i pokretnost ispitanika na prosječnu dnevnu potrošnju lijekova, utvrditi koliki je udio ispitanika izložen politerapiji, koriste li se pojedine skupine lijekova u skladu sa svjetskim trendovima te otkrivanje, statistički opis i usporedba s preostalim skupinama ispitanika i uzorkom u cjelini.

Metode: Provedena je studija opservacijsko presječno istraživanje. Uzorak se sastojao od 120 ispitanika smještenih u Domu za starije i nemoćne osobe Požega. Kriterij za odabir ispitanika bio je da su svi stariji od 65 godina i da im propisane lijekove dijeli medicinska sestra. Podatci o vrsti i količini lijekova kod ispitanika prikupili su se izravno od liječnika primarne zdravstvene zaštite te iz evidencije medicinskih sestara o podjeli terapije. Lijekovi su bili klasificirani po ATK sustavu klasifikacije lijekova.

Rezultati: Rezultati HSD testa dokazuju signifikantnu razliku između prosječne dnevne potrošnje lijekova i dobnih skupina. Najmanje lijekova uzima 48 ispitanika najstarije dobne skupine - 5,8 lijekova dnevno, a najviše srednja dobna skupina - 7,3 lijeka dnevno. Prosjek dnevne potrošnje lijekova svih ispitanika iznosi 6,6 lijekova (medijan iznosi 6), a najviše se koriste lijekovi iz skupine N3, C2 i A1 što se može usporediti sa sličnim istraživanjima provedenima u svijetu i kod nas. 72,5 % ispitanika uzima pet i više lijekova dnevno (politerapija). Prepoznato je šest klastera koji čine cjeline kroz četiri obilježja (ukupna potrošnja lijekova, dob, spol i pokretnost).

Zaključak: Starije osobe su u velikom broju izložene politerapiji. Dobiveni su rezultati pokazatelj potrebe trajne edukacije liječnika primarne zdravstvene zaštite, gerontologa i medicinskih sestara radi sigurne i racionalne primjene lijekova kod osoba starije životne dobi.

Ključne riječi: politerapija, polipragmazija, starije osobe